

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programına Yönelik Hazırlanmış Öğretmen Kılavuz ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygunluğuna İlişkin Bilgisayar Öğretmenlerinin Görüşlerinin Belirlenmesi

Yrd. Doç. Dr. Abdullah KUZU
Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE Bölümü
akuzu@anadolu.edu.tr

Yusuf YILDIRIM
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
BÖTE Doktora Programı Öğrencisi
yusufyildirim@anadolu.edu.tr

Özet

2005–2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan yenilenen ilköğretim programları ile beraber öğrencilere kazandırılacak kazanımlar, öğretmenlere bir kolaylık ve eğitimde standart sağlamak amacıyla ilgili ders için hazırlanan öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan etkinlik planları içinde belirlenen yöntem ve tekniklerle öğretme-öğrenme sürecinde kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Öğretim programlarının yenilenmesi kapsamında ilköğretim düzeyinde işlenen Bilgisayar dersi öğretim programı yeniden gözden geçirilmiş Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı adıyla yeni öğretim programı uygulamaya konulmuştur. Bu ders için öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitapları hazırlanmıştır. Ancak, 2007–2008 eğitim öğretim yılından itibaren öğretimine başlanan bu dersin öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitaplarının öğrenme-öğretme etkinliklerini etkili ve verimli şekilde yerine getirip getiremeyeceğinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda yeni öğretim programını sınıfta bizzat uygulayan bilgisayar öğretmenlerinin görüşlerinin alınması gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmada bilgisayar öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri öğrenci çalışma ve öğretmen kılavuz kitaplarının uygunluğuna ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma kapsamında, bilgisayar öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri öğretmen kılavuz kitaplarının uygunluğuna ilişkin görüşleri, Bilişim Teknolojileri öğretim programına uygunluğu, programın öğeleri açısından incelenmiştir. Yine bu amaç doğrultusunda araştırma kapsamında, Bilişim Teknolojileri Öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatımın uygunluğu incelenmiştir.

Araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma evreni, 2007–2008 eğitim öğretim yılında Eskişehir ilindeki devlet ilköğretim okullarında görev yapan bilgisayar ve bilgisayar formatör öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama amacıyla, araştırmacılar tarafından hazırlanan "Bilişim Teknolojileri Dersi Öğrenci Çalışma ve Kılavuz Kitaplarının Uygunluğunu Değerlendirme Anketi" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır.

Araştırmaya sonucunda öğretmenler, Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmış öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar, öğretme öğrenme süreçleri ve değerlendirme süreçleri hakkında olumlu görüş belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmış öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatımın uygunluğu hakkında da olumlu görüş belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknolojileri dersi öğretim programı, öğretmen kılavuzu ve öğrenci çalışma kitabı

1. Giriş

Öğrenme etkinlikleri, ilköğretim programlarında yapılan değişikliklere kadar, öğretim programında yer alan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme etkinlikleri kapsamında öğretmenin hazırladığı ders programı ile belirlenir ve uygulamaya konulurdu. Ancak 2005–2006 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan yenilenen ilköğretim programları ile beraber öğrencilere kazandırılacak kazanımlar, öğretmenlere bir kolaylık ve eğitimde standart sağlamak amacıyla ilgili ders için hazırlanan öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan etkinlik planları içinde belirlenen yöntem ve tekniklerle öğretme-öğrenme sürecinde kazandırılmaya çalışılmaktadır. Öğrenme etkinliklerinin uygulanmasında, değerlendirilmesinde ve geliştirilmesinde öğretmen kılavuz kitabının ve öğrenci ders kitabının bu hususta büyük önemi vardır.

Alanyazın incelendiğinde de ders kitabının bu önemine büyük yer verilmekte olduğu görülebilmektedir. Coşkun ve Kuglin (1996)'e göre ders kitapları, sınıfta öğretmen ve yazı tahtasından sonra en sık başvurulan araçtır. Shannon'un yaptığı bir araştırmaya göre, öğrenciler

sınıfta zamanlarının yaklaşık yüzde 80'ini ders kitapları ve ders kitaplarıyla ilgili etkinliklere harcamaktadır (Semerci ve Semerci, 2004). Alanyazında yapılan incelemeler ve araştırmalar, Türkiye'de ders kitaplarının temel bilgi kaynakları olarak kullanıldığını göstermektedir (Kaya, 1997; Tertemiz, Ercan ve Kayabaşı, 2001). Tor (2003)'un Türkiye'de yaptığı bir araştırma da bunu açık olarak göstermektedir. Tor'un yaptığı araştırmaya göre ilköğretim 6., 7., 8. sınıf öğrencilerinin ödevlerini yaparken yararlandıkları kaynaklar arasında ilk sırayı ders kitapları almaktadır. Bunu sırasıyla ansiklopediler, yardımcı ders kitapları, bilgisayar ve eğitim CD'leri almaktadır.

Yalın (1996)'a göre öğretmen, dersin amaçlarını, öğrencilere uygulanacak testleri, öğretim stratejilerini ve ödevleri, kullanılan ders kitaplarına göre belirlemektedir. Buradan ders kitaplarının öğretmene sınıf içi öğretme öğrenme faaliyetlerinde kılavuzluk ettiği görülmektedir. Ders kitaplarının özellikle, ilköğretimde önemi daha da büyüktür. Bu nedenle ilköğretim çağındaki çocuklar için yazılacak ve basılacak kitapların niteliği ön plana çıkmaktadır (Kılıç ve diğerleri, 2001). Bu bağlamda ders

kitapları, öğretme-öğrenme sürecinin vazgeçilmez ve en çok kullanılan görsel araçlarıdır (Demirel, 1999; Binbaşıoğlu, 1995). Zaten Demirel ve Kiroğlu (2005)'nin yaptığı tanımlamada da ders kitaplarının, bir öğretim programında yer alan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreçleri ile ölçme değerlendirme boyutlarına uygun olarak hazırlanmış öğretim materyali olduğu söylenmektedir. Bu da öğretmenlerin neden ders kitaplarını öğretme-öğrenme süreçlerinde temel kaynak ve kılavuz olarak kullandıklarını göstermektedir.

Bir kitabın ders kitabı olarak kullanılmasının nedenlerini Taş (2007) üç nedene bağlamıştır. Bu nedenlerden ilki ders kitaplarının ilgili dersin öğretim programına uygun olarak organize edilmesidir. İkinci neden, ders kitaplarının birer öğretim materyali olarak kullanılmasıdır. Üçüncü neden de ders kitaplarının kullanım rahatlığı, programa göre içeriğin izlenmesinin ve ödevlendirmesinin kolay olmasıdır. Buradan hareketle ders kitaplarının hazırlanmasında öğretim programına bağlı kalınmasının gerekliliği ve görsel düzen, tasarım, fiziksel yapı, içerik, dil ve anlatım gibi özellikler göz önünde bulundurulmasının gerekliliği görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2005–2006 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan ilköğretim programları için her bir derse ilişkin olarak yeni ders kitapları hazırlanmıştır. Öğretim programlarının yenilenmesi kapsamında ilköğretim düzeyinde işlenen Bilgisayar dersi öğretim programı da yeniden gözden geçirilmiş Bilişim Teknolojileri adıyla yeni öğretim programı uygulamaya konulmuştur. Bilişim Teknolojileri 1–8 Öğretim Programı'nda yapılandırıcı yaklaşım merkeze alınmakla birlikte çoklu zeka ve öğrenci merkezli öğrenme gibi çeşitli eğitim yaklaşımlarından da yararlanılmıştır. Yeni programın yapısı; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalardan oluşmaktadır. Daha önceki programlarda ayrı bir öğrenme olarak yer almayan görsel okuma ve görsel sunu gibi yeni öğrenme alanları programda dikkat çekmektedir.

Bilişim Teknolojileri dersi için 2007 yılında öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitapları hazırlanmıştır. Hazırlanan kitapların her birinin değerlendirilmesi, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yapılmasına katkı sağlayacaktır (Taş, 2007). Bu nedenle, 2007–2008 eğitim öğretim yılından itibaren öğretimine başlanan bu dersin öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitapları öğrenme-öğretme etkinliklerini etkili ve verimli şekilde yerine getirip getiremeyeceğinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda yeni öğretim programını sınıfta bizzat uygulayan bilgisayar öğretmenlerinin görüşlerinin alınması gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde, ders kitaplarını değerlendirme çalışmalarının iki boyut üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu boyutlardan biri kitapların içerik analizi ile değerlendirilmesi diğeri ise kitapların görsel öğeler açısından değerlendirilmesidir (Eşgi, 2005). Ders kitaplarının değerlendirilmesinde neden böyle bir gereksinime gidildiğinin cevabı, ders kitaplarının sahip olduğu genel özelliklerinde gizlidir. Çünkü bir kitabın ders kitabı olabilmesi için belirli özellikleri göstermesi gereklidir. Tertemiz, Ercan ve Kayabaşı (2001)'na göre ders kitaplarının genel özellikleri dört başlık altında toplanabilir:

- Fiziksel özellikler (görünüş, renk vb.),
- Eğitsel tasarım (amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci, değerlendirme),

- Görsel tasarım (Sözel bilgilerin resimlendirilmesi ve görsel materyallerin amaca uygun olarak kullanılabilir olmasını sağlama),
- Dil ve anlatım (Metnin yapısı, metnin birleştirilmesi, metin açıklaması, kavramsal yoğunluk, meta söylem, ders kitabının dili).

Genellikle kitap değerlendirmede içerik analizi çoğunlukla kitap içeriklerin incelenmesi ve karşılaştırılması eksik ve yanlışların, olumlu ve olumsuz yönlerin tespit edilmesi çalışmalarını içermektedir. Görsel özelliklerinin analizi ise, kitaptaki resimlerin, yazının grafik unsurlar olarak ve daha çok boyut, renk, tipografi, yazı türü gibi özelliklerinin grafik ve estetik açısından değerlendirilmesidir (Kuzu, Akbulut ve Şahin, 2007).

Alpan (2004)'a göre ülkemizde her iki değerlendirme boyutu da ihmal edilmiştir. Grafik tasarım uzmanları içeriğe çok az değinerek biçim yönünden değerlendirmeler yapmakta eğitim bilimciler her iki yönü de ele alarak, ancak biçim yönünün derinliğine inmeden yüzeysel, içerik yönü ağır basan değerlendirmeler yapmaktadırlar.

1. 1. Alanyazında Ders Kitaplarının İçerik Analizi ile Değerlendirildiği Çalışmalar

Özkara (2006) yaptığı çalışmayla Öğrenci Çalışma Kitaplarında yer alan etkinlikleri, Türkçe Programında geçen yazma kazanımlarını karşılayıp karşılamadığını araştırmıştır. Bedir ve Demir (2006) Türkçe Ders Kitaplarını içerik, dil ve anlatım, değerlendirme ölçütleri açısından değerlendirmiştir. Coşkun (2002) yılında polis eğitim kurumlarında okutulan inkılâp tarihi ders kitaplarının içerik analizi yapmıştır. Bu başlık altında Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihsel gelişimini incelenmiştir. Şahin (2001) liselerde okutulmakta olan lise 1. sınıf matematik ders kitaplarını değerlendirmiştir. Değerlendirme amacıyla öğretmen ve öğrenci görüşlerini almıştır. Keleş (2001) fizik ders kitaplarını değerlendirme ölçeceği geliştirerek fizik öğretmenleriyle mülâkatlar yapmıştır. Erdoğan (1999) tarafından yapılan araştırmada çocuklara yönelik bir inceleme yapılmamış, yalnız Türkiye'de 1996–1998 yıllarında yayımlanan 286 çocuk kitabı 25 ölçüte göre analiz edilmiştir. Yalın (1996) yaptığı araştırmada Talim ve Terbiye Kurulu'nun onayından geçen altı ilköğretim yedinci sınıf Millî Coğrafya ders kitabını şema kuramına göre yardımcı unsurlar ve metin tutarlılığı açılarından değerlendirmiştir.

1. 2. Alanyazında Ders Kitaplarının Görsel Özelliklerinin Değerlendirildiği Çalışmalar

Eşgi (2005), Bilgisayar ders kitaplarını Alpan (2004)'in geliştirdiği görsel tasarım ilkelerini kullanarak değerlendirilmiştir. Bu araştırma, bir önceki Bilgisayar dersi öğretim programına yönelik hazırlanmış ders kitaplarını değerlendirdiği için sonuçları ile birlikte verilecektir. Eşgi (2005)'in kullandığı tasarım ilkeleri;

- Metin tasarımı (Tipografi özellikler, Metin örgütleyiciler),
- Görsel öğelerin tasarımı,
- Sayfa tasarımı,
- Kapak tasarımı,
- Üretime yönelik dış yapı özelliklerinden oluşmaktadır.

Yapılan bu çalışmada görsel tasarım ilkelerini bütünüyle dikkate alan bir Bilgisayar ders kitabının hazırlanmadığı görülmüştür (Eşgi, 2005). Eşgi (2005)'e göre bilgisayar kitaplarında uygulanan görsel tasarım ilkeleri şunlardır: "Satır uzunluğunun okunabilir ölçülerde olması, içindekiler listesinin işlevsel biçimde düzenlenmesi,

sözlük düzenlemesinin yapılması, kaynakça düzenlemesinin yapılması, resimlemelerde desenin sağlam olması, çizginin amaca uygun kullanılması görsel öğelerin ilgili metnin yakınında yer alması, kapak bilgilerine dikkat edilmesi ve kitap boyutlarının öğrenci düzeyine uygunluğu”

Eşgi (2005)'e göre bilgisayar kitaplarında hiç dikkate alınmayan ve uygulanan görsel tasarım ilkeleri şunlardır: “Dikkat odaklayıcı sözcük ya da sözcüklerin etkili tasarlanması, içindekiler listesinin ilgi çekici biçimde düzenlenmesi, kutuların amaca uygun kullanılması, görsel öğelerin mesaj aktarımına katkıda bulunmaları, görsel öğelerin mesaj aktarımında öğrenci için uyarıcı olması, görsel öğelerde vurgulamanın etkili kullanılması, görsel öğelerde öğrenci düzeyine uyulması, görsel öğelerin renkli olması, tasarımda bütünlük ilkesine uyulması, tasarımda denge ilkesine uyulması, rengin amaca uygun kullanılması, görsel öğelerin yerleştirilmesinde hareketin sağlanması ve boşlukların etkili kullanılması”.

Kılıç ve Seven (2006) günümüz yaşam şartlarında kitle iletişim araçlarının yetişkinlere ve çocuklara sunduğu görsel bombardımana dikkat çekerek eğitimde de var olan ve giderek artan verimlilikten bahsediler. Bu durumda ders kitaplarının bu şartlara uyarak çağdaş anlayışa uygun hazırlanmasının önemine değinirler. Coşkun (2005), bu hususta kitapların içerik ve görsel unsurlar açısından niteliğinin önemli olduğunu belirtmiştir.

Alanyazın incelemelerinde, 1998–2007 eğitim öğretim yılları arasında uygulanan İlköğretim Seçmeli Bilgisayar Dersi öğretim programına yönelik hazırlanmış ders kitaplarını değerlendiren tek çalışmanın Eşgi (2005) tarafından yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmanın da görsel tasarım ilkeleri ile sınırlı olduğu görülmektedir. Tertemiz, Ercan ve Kayabaşı (2001) tarafından belirtilen ders kitaplarının sahip olması gereken görsel tasarım ve fiziksel özellikleri bu çalışma ile değerlendirilmiş fakat eğitsel tasarım ile dil ve anlatım özellikleri araştırma dışında tutulmuştur. Seçmeli Bilgisayar ders kitaplarının bu özelliklerini değerlendiren bir başka çalışma da yapılmamıştır.

Alanyazın incelemelerinde, Yeni Bilişim Teknolojileri öğretim programına yönelik hazırlanan öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitaplarını değerlendiren bir çalışma olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmanın, kılavuz ve çalışma kitaplarını öğretmenin görüşlerine göre değerlendirmesi yönüyle alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bir önceki Bilgisayar dersi öğretim programı için hazırlanan ders kitaplarında araştırma dışında bırakılan eğitsel tasarım ile dil ve anlatım özelliklerinin bu çalışma ile değerlendirme altına alınması gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada ilköğretim 5. basamak yeni Bilişim Teknolojileri öğretim programı esas alınarak hazırlanan Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından basılmış Bilişim Teknolojileri çalışma ve öğretmen kılavuz kitaplarına ilişkin öğretmen görüşlerinin ders kitaplarının eğitsel tasarım ile dil ve anlatım özelliklerine göre belirlenmesine çalışılmıştır.

2. Amaç

1. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri öğretim programı esas alınarak hazırlanan Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından basılmış Bilişim Teknolojileri dersi öğretmen kılavuz kitaplarının öğretim programına uygunluğunu, program öğeleri açısından belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada yanıtı aranan sorular şunlardır:

Bilgisayar Öğretmenlerine göre Seçmeli Bilişim Teknolojileri öğretmen kılavuz kitaplarının;

- a) Kazanımları ifade edışı açısından uygunluk düzeyi nedir?
- b) Öğrenme-öğretme süreçleri açısından uygunluk düzeyi nedir?
- c) Değerlendirme etkinlikleri açısından uygun düzeyi nedir?

2. İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri öğretim programı esas alınarak hazırlanan Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından basılmış Seçmeli Bilişim Teknolojileri öğrenci çalışmaları kitaplarında kullanılan dili ve anlatımın uygunluğunu belirlemektir.

3. Yöntem

Araştırma sorularına çözüm bulma amacıyla, tekil tarama ve ilişkisel tarama modelinden (Karasar, 1998) yararlanılacaktır. Tarama modelleri, olayların nedenleri üzerinde durmak yerine, onların içinde buldukları koşulları, özellikleri ve aralarındaki ilişkiyi bulmaya çalışmaktadır (Kaptan, 1995).

3. 1. Çalışma Evreni

Araştırmanın çalışma evreni, 2007–2008 eğitim öğretim yılında Eskişehir ilindeki devlet ilköğretim okullarında görev yapan 31 bilgisayar öğretmeni ve 64 bilgisayar formatör öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında bilgisayar öğretmeni ifadesi içerisinde, bilgisayar formatör öğretmenlerine de yer verilmiştir. Araştırma evreninin ulaşılabilir olması nedeniyle örneklem alma yoluna gidilmemiş, çalışma evreni üzerinde çalışılmıştır. Araştırmada, 25 bilgisayar öğretmeni ve 25 bilgisayar formatör öğretmenine ulaşılarak %53 oranında geri dönüş sağlanmıştır.

3. 2. Veri Toplama Aracı

Araştırma amacını gerçekleştirmek için öğretim programlarının öğeleri dikkate alınarak araştırmacılar tarafından “Bilişim Teknolojileri Dersi Öğrenci Çalışma ve Kılavuz Kitaplarının Uygunluğunu Değerlendirme Anketi” geliştirilmiştir. Geliştirilen anket üç bölümden oluşmaktadır. Veri toplama aracının birinci bölümü, kişisel bilgilerden, ikinci bölüm ise, öğretmen kılavuz ve öğrenci çalışma kitaplarının öğretim programı öğeleri açısından Bilişim Teknolojileri Öğretim programının uygunluğuna ilişkin ifadelerden ve üçüncü bölüm ise çalışma ve öğretmen kılavuz kitaplarında kullanılan dil ve anlatımın uygunluğuna ilişkin ifadelerden oluşmaktadır. Bu ifadeler “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle Katılmıyorum” olmak üzere 5’li likert maddesi şeklinde düzenlenmiştir.

Anket geliştirilirken, ilk önce alanyazın taraması yapılarak madde havuzu oluşturulmuş ve bu tabloya göre anket maddeleri hazırlanmıştır. Hazırlanan anket taslağının kapsam geçerliğinin sağlanması amacıyla on uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşünden gelen dönütler sonrasında düzeltmeler yapıldıktan sonra, anketin gerçek uygulama öncesinde ifade hatalarını ve anketin ne kadar sürede doldurulduğunu belirlemek amacıyla çalışma evreni dışında tutulan sekiz bilgisayar öğretmeni ile pilot uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulama sonrasında gerekli düzeltmeler yapılarak anketin son hali verilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde sayı (S) ve yüzdelere dayanarak yorumlanmıştır. Elde edilen verilerin yorumlanmasında bilgisayar öğretmenlerinin verdikleri “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarının yüzdelikleri ve aritmetik ortalamaları ölçüt alınmıştır.

Ankette yer alan her madde için standart görüş aralıkları şu şekilde belirlenmiştir: Herhangi bir ölçek maddesine ait aritmetik ortalama ($\bar{X}_i$)’dir; eğer i . madde’nin aritmetik ortalaması $\bar{X}_i$; $1 \leq \bar{X}_i < 1,8$ arasında bir değer alması durumunda, katılımcıların ilgili maddedeki görüşe “kesinlikle katılmadıkları”; $1,8 \leq \bar{X}_i < 2,6$ arasında bir değer alması durumunda, katılımcıların ilgili maddedeki görüşe “katılmadıkları”; $2,6 \leq \bar{X}_i < 3,4$ arasında bir değer alması durumunda, katılımcıların ilgili maddedeki görüş hakkında “kararsız” oldukları; $3,4 \leq \bar{X}_i < 4,2$ arasında bir değer alması durumunda, katılımcıların ilgili maddedeki görüşe “katıldıkları” ve $4,2 \leq \bar{X}_i < 5,00$ arasında bir değer alması durumunda, katılımcıların ilgili maddedeki görüşe “tamamen katıldıkları” biçiminde yorumlanmıştır. Elde edilen veriler, frekans, yüzde, aritmetik ortalama değerleri ile

betimlenmiştir. Elde edilen veriler, frekans, yüzde, aritmetik ortalama değerleri ile betimlenmiştir.

4. Bulgular ve Yorumlar

Bilgisayar öğretmenlerinin, Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersi öğretmen kılavuz kitaplarının program öğeleri açısından uygunluğunu ve öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatım özelliklerini belirten görüşlerini inceleyen araştırma, bilgisayar öğretmenlerinin Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersi öğretmen kılavuz kitaplarının kazanımları, öğretme-öğrenme süreci ve değerlendirme süreci açısından uygunluk düzeyi alt başlıkları, öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatımın uygunluk düzeyi başlığı altında ele alınmıştır.

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Kazanımlarına İlişkin Bulgular

Bu çalışmada yanıt aranan ilk alt araştırma sorusu, bilgisayar öğretmenlerine göre seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi öğretmen kılavuz kitaplarının, kazanımları ifade edişi açısından uygunluk düzeyi nedir? şeklinde ifade edilmiştir. Çizelge 1’de ankette yer alan üç soruyla belirlenen görüşlerin yüzde (%) ve sayı (S) değerleri bulunmaktadır.

Çizelge 1. Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Kazanımlarıyla İlgili Görüşler

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Kılavuz Kitaplarında Yer Alan Kazanımlar İlgili Görüşler (N = 50)	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		$\bar{X}$
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
	Kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeylerine uygundur	1	2,0	2	4,0	11	22,0	36	72,0	0	
Kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar, açık ve net şekilde ifade edilmiştir	0	0,0	7	14,0	2	4,0	40	80,0	1	2,0	3,70
Kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar, davranışların düzeylerini ve sınırlarını net olarak ifade etmektedir	0	0,0	9	18,0	8	16,0	31	62,0	2	4,0	3,52
Kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar, davranışların nasıl değerlendirileceğine ilişkin ipuçları içermektedir	0	0,0	4	8,0	6	12,0	40	80,0	0	0,0	3,72
Kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar, ölçülebilir ve değerlendirilebilir davranış ifadelerinden oluşmaktadır	1	2,0	4	8,0	4	8,0	41	82,0	0	0,0	3,70
Kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar, öğretim programının genel amaçları ile tutarlıdır	2	4,0	3	6,0	6	12,0	38	76,0	1	2,0	3,66
Toplam	4	1,3	29	9,6	37	12,3	226	75,3	4	1,3	3,65

Çizelge 1’de görüldüğü gibi, çalışmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlara ilişkin verdikleri görüşlerden elde edilen 3,65’lik genel ortalama değerine göre, öğretmenlerin kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar hakkında olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgisayar öğretmenlerin %76,6’sı, öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan kazanımların, öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olduğunu, açık ve net şekilde ifade edildiğini, davranışların düzeylerini ve sınırlarını net olarak ifade ettiğini, davranışların nasıl değerlendirileceğine ilişkin ipuçları içerdiğini, ölçülebilir ve değerlendirilebilir davranış ifadelerinden oluştuğunu, öğretim programının genel amaçları ile tutarlı olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırma sonucunda öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlara ilişkin öğretmen görüşlerinden elde

edilen bulgular, Demirel ve Kiroğlu (2005)’nin ve Kılıç ve Seven (2006)’nin belirttiği, ders kitaplarında yer alan hedef-davranışların (kazanımların) uygunluğunu belirlemede kullanılan ölçütlerle paralellik göstermektedir.

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Bulgular

Bu çalışmada yanıt aranan ikinci alt araştırma sorusu, bilgisayar öğretmenlerine göre seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi öğretmen kılavuz kitaplarının, öğretme öğrenme süreçleri açısından uygunluk düzeyi nedir? şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 2. Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Öğretme-Öğrenme Süreçleriyle İlgili Görüşler

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretim Programının Öğretme-Öğrenme Süreçleri ile İlgili Görüşler (N = 50)	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum		$\bar{X}$
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
	Kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçleri bölümünde, yapılabilecek etkinliklerle ilgili bilgi sunulmuştur	0	0,0	4	8,0	4	8,0	39	78,0	3	
Kılavuz kitaplarında yer alan etkinlikler, öğrencilerin gelişim düzeyleri için uygundur	1	2,0	10	20,0	10	20,0	27	54,0	2	4,0	3,38
Kılavuz kitaplarında yer alan etkinliklerde güncel yaşamdan yeterince örnekler verilmiştir	1	2,0	10	20,0	11	22,0	23	46,0	5	10,0	3,42
Kılavuz kitapları farklı öğrenme biçimi ve gereksinimlerine sahip öğrencilere uygun etkinlikler içermektedir	1	2,0	14	28,0	6	12,0	29	58,0	0	0,0	3,26
Kılavuz kitaplarında yer alan etkinlikler, öğrencileri bağımsız ve yaratıcı düşünmeye yönlendirecek şekilde ele alınmıştır	0	0,0	7	14,0	12	24,0	28	56,0	3	6,0	3,54
Kılavuz kitaplarında yer alan etkinlikler, öğrenciyi araştırmaya yönlendirecek şekilde ele alınmıştır	0	0,0	17	34,0	5	10,0	25	50,0	3	6,0	3,28
Kılavuz kitaplarında yer alan öğretme-öğrenme süreçleri bölümünde, öğrencinin aktif olarak derse katılımını sağlayacak etkinlikler yer almaktadır	0	0,0	6	12,0	3	6,0	36	72,0	5	10,0	3,80
Kılavuz kitaplarında yer alan öğretme-öğrenme süreçleri, öğrencinin bireysel faaliyetlerde bulunma imkanı vermektedir	0	0,0	3	6,0	5	10,0	40	80,0	2	4,0	3,82
Kılavuz kitaplarında yer alan öğretme-öğrenme süreçleri, öğrencinin grup içinde faaliyetlerde bulunma imkanı vermektedir	1	2,0	3	6,0	4	8,0	38	76,0	4	8,0	3,82
Kılavuz kitaplarında yer alan etkinliklerde öğrenmenin sağlanması için gerekli süre belirtilmiştir	2	4,0	13	26,0	5	10,0	25	50,0	5	10,0	3,36
Kılavuz kitaplarında yer alan sınıf dışı öğrenme etkinliklerinde İnternet kaynaklarından yararlanarak yapılabilecek proje çalışmalarına yer verilmiştir	0	0,0	5	10,0	7	14,0	33	66,0	5	10,0	3,76
Kılavuz kitaplarında yer alan etkinliklerin ana düşüncesi kazanımların elde edilmesini temel almaktadır	0	0,0	5	10,0	9	18,0	33	66,0	3	6,0	3,68
Kılavuz kitaplarında öğrenmenin sağlanması için yeterli etkinlikler bulunmaktadır	0	0,0	21	42,0	7	14,0	22	44,0	0	0,0	3,02
Kılavuz kitaplarında yer alan öğretme-öğrenme süreçleri çevrimiçi öğrenme ortamlarını kullanmayı teşvik etmektedir	0	0,0	10	20,0	5	10,0	35	70,0	0	0,0	3,50
Toplam	6	0,8	128	18,2	93	13,2	433	61,8	40	5,7	3,53

Çizelge 2'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerine ilişkin verdikleri görüşlerden elde edilen 3,53'lük genel ortalama değerine göre, öğretmenlerin kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçleri hakkında olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgisayar öğretmenlerinin %67,5'i öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerinin, yapılacak etkinliklerle ilgili bilgi sunduğunu, güncel yaşamdan yeterince örnekler verdiğini, öğrencileri bağımsız ve yaratıcı düşünmeye yönlendirdiğini, öğrencinin aktif olarak derse katılımını sağladığını, öğrencilere bireysel ve grup içinde faaliyetlerde bulunma imkanı verdiğini, sınıf dışı öğrenme etkinliklerinde İnternet kaynaklarından yararlanarak yapılabilecek proje çalışmalarına yer verdiğini, kazanımların elde edilmesini temel aldığını ve çevrimiçi öğrenme ortamlarını kullanmayı teşvik ettiğini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin %32,2'sinin öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçleri hakkında kararsız ya da olumsuz görüşe sahip olması, öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerinin eksik yönlerinin bulunduğu dair görüşe sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Bilgisayar öğretmenlerinin %32,2'sine göre, öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerinin, öğrencilerin gelişim düzeyleri için uygun olmadığı, farklı öğrenme biçimi ve gereksinimlerine sahip öğrencilere uygun etkinlikler içermediğini, öğrenciyi araştırmaya yönlendirmediğini, öğrenmenin sağlanması için gerekli sürenin belirtilmediğini, öğrenmenin sağlanması için yeterli etkinlikler bulunmadığını belirtmişlerdir.

Araştırma sonucunda öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen en çarpıcı bulgu, öğretme öğrenme süreçlerinin öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olmadığı sonucudur. Bu sonuç, Alkan(2005)'in, Demirel ve Kiroğlu (2005)'nin öğretme öğrenme süreçlerinin öğrencilere yönelik hazırlanması ölçütüne ters düşmektedir. Aynı zamanda Sönmez (2001)'in de belirttiği gibi öğretme öğrenme süreçlerinin öğrencinin gelişim düzeyine uygun olmaması, kazanımların öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenebilmesi için boşluklar ortaya çıkaracaktır.

Araştırma sonucunda elde edilen diğer bulgu, öğretme öğrenme süreçlerinin farklı öğrenme biçimi ve gereksinimlerine sahip öğrencilere uygun etkinlikler içermediğidir. Bu bulgu, konu alanı ders kitaplarının öğretme öğrenme süreçleri açısından değerlendirilirken

başvurulması gereken ölçütlerden biri olan öğretim etkinliklerine ilişkin öğrenme ilkelerini açıklayan Demirel ve Kiroğlu (2005)'nin ve Senemoğlu (2005)'in belirttiği, öğretme öğrenme süreçleri hazırlanırken bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır, her öğrencinin öğretim hizmetinden en üst düzeyde yararlanması sağlanmalıdır ilkesine ters düşmektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu da öğretme öğrenme süreçlerinde öğrenmenin sağlanması için yeterli etkinlikler bulunmadığıdır. Bu bulgu da Senemoğlu (2005)'nin belirttiği, öğretme öğrenme süreçleri öğrencilerin kendi öğrenmelerini sağlayabilmesi için transfer ve genellemeleri sağlayacak kadar yeterli etkinliklere yer verilmelidir ilkesi ile çakışmaktadır.

Araştırma sonucunda öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen diğer bulgular, Demirel ve

Kiroğlu (2005)'nin ve Kılıç ve Seven (2006)'nın belirttiği ders kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerinin uygunluğunu belirlemede kullanılan ölçütlerle paralellik göstermektedir.

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Değerlendirme Süreçlerine İlişkin Bulgular

Bu araştırmada yanıt aranan üçüncü alt araştırma sorusu, bilgisayar öğretmenlerine göre seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi öğretmen kılavuz kitaplarının, değerlendirme süreçleri açısından uygunluk düzeyi nedir? şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 3. Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Değerlendirme Süreçleriyle İlgili Görüşler

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Kılavuz Kitaplarında Yer Alan Değerlendirme Süreçleri İle İlgili Görüşler (N = 50)	Kesinlikle atılmıyorum		Katkılmıyorum		Kararsızım		Katkıyorum		Tamamen Katkıyorum		$\bar{X}$
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
	Kılavuz kitaplarında verilen değerlendirme etkinlikleri, öğrencilerin gelişim düzeyleri için uygundur	4	8,0	9	18,0	12	24,0	25	50,0	0	
Kılavuz kitaplarında verilen değerlendirme etkinlikleri, kazanım olarak ifade edilen davranışların değerlendirilmesi için uygundur	1	2,0	11	22,0	8	16,0	30	60,0	0	0,0	3,34
Kılavuz kitaplarında verilen değerlendirme etkinlikleri, kazanımların tümünü değerlendirmektedir	2	4,0	13	26,0	10	20,0	25	50,0	0	0,0	3,16
Kılavuz kitaplarında verilen değerlendirme etkinlikleri, kitapta yer alan tüm becerileri değerlendirmektedir	2	4,0	3	6,0	9	18,0	36	72,0	0	0,0	3,58
Kılavuz kitaplarında verilen değerlendirme etkinliklerinde, çevrimiçi öğrenme ortamlarında yapılan etkinlikler yer almaktadır	1	2,0	11	22,0	6	12,0	32	64,0	0	0,0	3,38
Kılavuz kitaplarında verilen değerlendirme etkinlikleri, alternatif değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını sağlamaktadır	1	2,0	5	10,0	6	12,0	36	72,0	2	4,0	3,66
Kılavuz kitaplarında, değerlendirme süreçlerinde yapılması gereken etkinliklerle ilgili bilgi sunulmuştur	1	2,0	7	14,0	2	4,0	39	78,0	1	2,0	3,64
Toplam	12	3,4	59	16,8	53	15,1	223	63,7	3	0,8	3,41

Çizelge 3'te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerine ilişkin verdikleri görüşlerden elde edilen 3,41'lik genel ortalama değerine göre, öğretmenlerin kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçleri hakkında olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgisayar öğretmenlerinin %64,5'i öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerinin, kitapta yer alan tüm becerileri değerlendirdiğini, öğretmenlerin alternatif değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını sağladığını, değerlendirme süreçlerinde yapılması gereken etkinliklerle ilgili bilgi sunulduğu belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin %35,3'ünün öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçleri hakkında kararsız ya da olumsuz görüşe sahip olması, öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerinin eksik yönlerinin bulunduğu dair görüşe sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Bilgisayar öğretmenlerinin %35,3'üne göre, öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerinin,

öğrencilerin gelişim düzeyleri için uygun olmadığını, kazanım olarak ifade edilen davranışların değerlendirilmesi için uygun olmadığını, kazanımların tümünü değerlendirmede, çevrimiçi öğrenme ortamlarında yapılan etkinliklere yer verilmediğini belirtmişlerdir.

Araştırma sonucunda öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen en çarpıcı bulgu, değerlendirme süreçlerinin öğrencilerin gelişim düzeyleri için uygun olmadığı sonucudur. En az bu bulgu kadar önemli bir başka çarpıcı bulgu da değerlendirme etkinliklerinin kazanımların tümünü kapsamadığı görüşüdür. Alkan(2005)'e göre, değerlendirme süreçleri öğretmenlerin hedeflere ne ölçüde ulaştığını ve hedeflerin hangi etkinlik ve verimlilik düzeyinde gerçekleştiğini belirleme sürecidir. Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerinin öğrenci gelişim düzeylerine uygun olmaması ve kazanımların tümünü kapsamaması, öğretme öğrenme süreçlerinde yapılan etkinliklerin ne derece etkili olduğunun belirlenmesi açısından belirsizliklere yol açabilir. Ayrıca Tekin(1996)'e göre de öğretmenlere dönüt sağlama ve

öğrencinin gelişimini izleme noktasında da belirsizliklere yol açabilir.

Araştırma sonucunda öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen diğer bulgular, Demirel ve Kiroğlu (2005)'nin ve Kılıç ve Seven (2006)'nın belirttiği ders kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerinin uygunluğunu belirlemede kullanılan ölçütlerle paralellik göstermektedir.

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Kullanılan Dil ve Anlatıma İlişkin Bulgular

Bu çalışmada yanıt aranan ikinci araştırma sorusu, bilgisayar öğretmenlerine göre seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatımın uygunluk düzeyi nedir? şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 4. Öğretmenlerin Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Kullanılan Dil ve Anlatım ile İlgili Görüşleri

Seçmeli Bilişim Teknolojileri Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarında Kullanılan Dil ve anlatıma ilişkin Görüşler (N = 50)	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katıyorum		Tamamen Katıyorum		$\bar{X}$
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
Öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler sunuş yolu ile öğrenmeyi desteklemektedir	1	2,0	22	44,0	6	12,0	19	38,0	2	4,0	2,98
Öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler buluş yolu ile öğrenmeyi desteklemektedir	0	0,0	9	18,0	9	18,0	29	58,0	3	6,0	3,52
Öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler araştırma ve proje destekli öğrenmeyi desteklemektedir	0	0,0	4	8,0	7	14,0	37	74,0	2	4,0	3,74
Öğrenci çalışma kitabının akıcı ve anlaşılır bir dili vardır	0	0,0	1	2,0	9	18,0	39	78,0	1	2,0	3,80
Öğrenci çalışma kitabında noktalama ve yazım kurallarına uyulmuştur	0	0,0	0	0,0	3	6,0	42	84,0	5	10,0	4,04
Öğrenci çalışma kitabında kullanılan sözcükler öğrenci seviyesine uygundur	0	0,0	2	4,0	5	10,0	41	82,0	2	4,0	3,86
Öğrenci çalışma kitabında yer alan cümle uzunlukları, öğrenci seviyesine uygundur	0	0,0	2	4,0	2	4,0	44	88,0	2	4,0	3,92
Öğrenci çalışma kitabında yer alan cümle yapıları, öğrenci seviyesine uygundur	0	0,0	2	4,0	3	6,0	42	84,0	3	6,0	3,92
Toplam	1	0,2	42	10,5	44	11	293	73,2	20	5	3,72

Çizelge 4'te görüldüğü gibi, çalışmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin, öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatıma ilişkin verdikleri görüşlerden elde edilen 3,72'lik genel ortalama değerine göre, öğretmenlerin öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatım hakkında olumlu görüşe sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Bilgisayar öğretmenlerinin %78,2'si, öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin buluş yolu ile öğrenmeyi desteklediğini, etkinliklerin araştırma ve proje destekli öğrenmeyi desteklediğini, öğrenci çalışma kitabının akıcı ve anlaşılır bir dili olduğunu, noktalama ve yazım kurallarına uyulduğunu, kullanılan sözcüklerin öğrenci seviyesine uygun olduğunu, cümle uzunluklarının ve cümle yapılarının öğrenci seviyesine uygun olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerinin %58'i, öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin sunuş yolu ile öğrenmeyi desteklemediğini belirtmişlerdir.

Öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatıma ilişkin elde edilen bulgular, İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programında belirtilen, derslerde ders kitabı ve benzeri eğitim aracının kullanılmaması ve nitelikleri öğretim programında belirtilen öğrenci çalışma kitabının hazırlanması kararı ile paralellik göstermektedir. Ancak Demirel ve Kiroğlu (2005)'in belirttiği gibi,

kalabalık sınıflarda zaman zaman öğretmenlerin öğrencilerine yeterince rehberlik yapamadığı durumlarda, ders kitapları öğrencilerin ihtiyaç duyduğu açığı kapatabilir.

5. Sonuç

Bu çalışmada, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2007–2008 öğretim yılından itibaren uygulamaya başladığı İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmış öğretmen kılavuz kitaplarının öğretim programı öğeleri açısından uygunluğu ile öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatımın uygunluğu, ilköğretim okullarında görev yapan bilgisayar öğretmenleri ve bilgisayar formatör öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya Eskişehir il merkezi ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında görevli ve Seçmeli Bilişim Teknolojileri dersini işleyen 25 bilgisayar öğretmeni ile 25 bilgisayar formatör öğretmeni katılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçları şu şekilde sıralamak mümkündür:

Araştırmaya katılan bilgisayar öğretmenlerine göre;

- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeylerine uygundur, açık ve net şekilde ifade edilmektedir, davranışların düzeylerini ve sınırlarını net olarak ifade etmektedir,

davranışların nasıl değerlendirileceğine ilişkin ipuçları içermektedir, ölçülebilir ve değerlendirilebilir davranış ifadelerinden oluşmaktadır, öğretim programının genel amaçları ile tutarlıdır.

- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçleri, yapılacak etkinliklerle ilgili bilgi sunmaktadır, güncel yaşamdan yeterince örnekler vermektedir, öğrencileri bağımsız ve yaratıcı düşünmeye yönlendirmektedir, öğrencinin aktif olarak derse katılımını sağlamaktadır, öğrencilere bireysel ve grup içinde faaliyetlerde bulunma imkânı vermektedir, sınıf dışı öğrenme etkinliklerinde İnternet kaynaklarından yararlanarak yapılabilecek proje çalışmalarına yer vermektedir, kazanımların elde edilmesini temel almaktadır ve çevrimiçi öğrenme ortamlarını kullanmayı teşvik etmektedir.
- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerinin, öğrencilerin gelişim düzeyleri için uygun olması, farklı öğrenme biçimi ve gereksinimlerine sahip öğrencilere uygun etkinlikler içermesi, öğrenciyi araştırmaya yönlendirmesi, öğrenmenin sağlanması için gerekli sürenin belirtilmesi, öğrenmenin sağlanması için yeterli etkinlikler bulunması noktasında eksik yönleri bulunmaktadır
- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçleri, kitapta yer alan tüm becerileri değerlendirmektedir, öğretmenlerin alternatif değerlendirme tekniklerinin kullanılmasını sağlamaktadır, değerlendirme süreçlerinde yapılması gereken etkinliklerle ilgili bilgi sunmaktadır
- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerinin, öğrencilerin gelişim düzeyleri için uygun olması, kazanım olarak ifade edilen davranışların değerlendirilmesi için uygun olması, kazanımların tümünü değerlendirmesi, çevrimiçi öğrenme ortamlarında yapılan etkinliklere yer verilmesi noktasında eksik yönleri bulunmaktadır
- Öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinlikler buluş yolu ile öğrenmeyi ve proje destekli öğrenmeyi desteklemektedir
- Öğrenci çalışma kitabının akıcı ve anlaşılır bir dili vardır,
- Öğrenci çalışma kitabında noktalama ve yazım kurallarına uyulmuştur,
- Öğrenci çalışma kitabında kullanılan sözcükler öğrenci seviyesine uygundur,
- Öğrenci çalışma kitabında cümle uzunlukları ve cümle yapıları öğrenci seviyesine uygundur
- Öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin sunuş yolu ile öğrenmeyi destekleme noktasında eksik yönleri bulunmaktadır

6. Öneriler

İlköğretim Seçmeli Bilişim Teknolojileri Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmış öğretmen kılavuz kitaplarının öğretim programı öğeleri açısından uygunluğu ile öğrenci çalışma kitaplarında kullanılan dil ve anlatımın

uygunluğuna ilişkin, Eskişehir il merkezi ve ilçelerinde çalışan bilgisayar ve bilgisayar formatör öğretmenleri ile yapılan araştırmada elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara ilişkin önerileri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme ve değerlendirme süreçlerinde kullanılan etkinliklerin, öğrencilerin gelişim düzeyleri ile uygunluğu yeniden gözden geçirilebilir.
- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerinin farklı öğrenme biçimi ve gereksinimlerine sahip öğrencilere uygun etkinlikler içerecek şekilde yeniden gözden geçirilebilir
- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan öğretme öğrenme süreçlerinin öğrenciyi araştırmaya yönlendirecek şekilde yeniden gözden geçirilebilir
- Öğretmen kılavuz kitaplarında öğrenmenin sağlanması için etkinlik sayısı artırılabilir
- Öğretmen kılavuz kitaplarında yer alan değerlendirme süreçlerinde çevrimiçi öğrenme ortamlarında yapılan etkinliklere yer verilebilir
- Öğrenci çalışma kitaplarının yanında, öğrenciler için kılavuz olacak ders kitabı da hazırlanabilir

7. Kaynakça

Alkan, C. (2005). *Eğitim Teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Alpan.G (2004). Ders kitaplarındaki grafik tasarımının öğrenci başarısına ve derse ilişkin tutumlarına etkisi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, Ankara.

Bedir, G. VE Demir, S. (2006). İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe ders kitaplarının içerik, dil ve anlatım, değerlendirme ölçütleri bakımından incelenmesi. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi 14-16 Nisan 2006*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Binbasıoğlu, C. (1995). *Okullarda öğretim sorunları*, Ankara: EİT-DER Yayınları V.

Coşkun, E. (2005). İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmen ve öğrencilerinin yeni Türkçe dersi öğretim programıyla ilgili görüşleri üzerine nitel bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. Volume 5., Issue 2., Sayı 5(2). Ankara: Nobel Basımevi

Coşkun , O. (2002). Polis eğitim kurumlarında okutulan inkılâp tarihi ders kitaplarının içerik analizi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, *(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, İstanbul.

Coşkun, İ. Kaya ve Kuglın, J. (Eds.) (1996). *Türkiye ve Almanya'da ilköğretim ders kitapları (77-85)*, Bizim Büro Basımevi, Ankara.

Demirel Ö., Kiroğlu, K. (2005). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı*, Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük 4-8), Ankara: Nobel Yayınevi.

Erdoğan, F. (1999). Türkiye'de 1996–1998 Yıllarında Yayımlanmış Telif Çocuk Kitaplarının İçerik Analizi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (*Yayımlanmamış Doktora Tezi*), İstanbul.

Tor, H. (2003). "İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma", *The Turkish Online Journal of Educational Technology TOJET*, January 2004 Volume 3. Issue1. Article16.

Eşgi N. (2005) İlköğretim 5. Sınıf Bilgisayar Ders Kitaplarının Görsel Tasarım İlkelerine Göre Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 165. Erişim Adresi : <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/165/esgi.htm> Erişim Tarihi: 19.10.2007

TTKB (2006). *İlköğretim Seçmeli Bilgisayar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı*. Erişim Adresi: http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen/modules.php?name=Downloads&d_op=getit&lid=970 Erişim Tarihi: 19.09.2008

Kaya, Z. (1997). "Ders kitabı seçimi", IV. ulusal eğitim bilimleri kongresi bildirileri 2, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*, No: 51, Eskişehir.

Yalın, H. İ. (1996). "Ders kitapları tasarımı", Millî Eğitim, S. 132, s. 61–65.

Keleş, A. (2001). Lise fizik ders kitaplarını değerlendirmesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*), Trabzon.

Kılıç, A. Seven, S. (2006). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*, PEGEM A Yayıncılık, İstanbul.

Kılıç, Z.; Atasay, B.; Tertemiz, N.; Seren, M; Ercan, L. (2001). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu, fen bilgisi 4–8*, Ankara: Nobel Yayınevi.

Kuzu, A., Akbulut, Y., Şahin, M. C. (2007). Application of multimedia design principles to visuals used in course-books: an evaluation tool. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. ISSN: 1303-6521 Volume 6, Issue 2, Article 1

Özkara, Y. (2006). Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarının Türkçe programında geçen yazma kazanımlarını karşılama durumu. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi 14–16 Nisan 2006*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Semerci, Ç., Semerci, N. (2004). İlköğretim (1. - 5. sınıf) matematik ders kitaplarının genel bir değerlendirmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:162. Erişim Adresi: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/162/semerci.htm> Erişim Tarihi: 19.10.2007

Sönmez, V. (2001). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, A. (2001). Liselerde okutulmakta olan lise 1. sınıf matematik ders kitaplarının değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi, (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*), Ankara.

Taş, A. Mentiş. (2007). Yeni sosyal bilgiler ders kitaplarına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, ss. 519–532.

Tekin, H. (1996). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.

Tertemiz, N.; Ercan, L. Ve Kayabaşı, Y. (2001). *Ders kitabı ve eğitimdeki önemi, konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu (Sosyal Bilgiler 4–8, Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi 4-8, T.C.*